

خبر

رونمایی بحرين و اسرائيل از طرح «صلح گرم»

● بحرين و اسرائيل از طرحی موسوم به «استراتژی مشترک صلح» به‌عنوان نقشه راهی برای توسعه روابط خود خبر دادند. به گزارش ایسنا، به نقل از خبرگزاری رسمی بحرين (بنا)، منامه و تل‌آویو در بیانیه مشترکی از طرحی دوجانبه و ۱۰ساله موسوم به «استراتژی مشترک صلح» خبر دادند که قرار است نقشه راهی برای توسعه روابط میان دو طرف باشد. در این بیانیه مشترک آمده است: دو طرف تقویت روابط استراتژیک و امنیتی برای مقابله با چالش‌های منطقه‌ای ازجمله تهدیدهای هسته‌ای، فعالیت‌های تروریستی، افراط‌گرایی مذهبی، فقر و چالش‌های اجتماعی را بررسی کردند. همچنین طبق بیانیه یادشده، دو طرف راه‌های تقویت همکاری‌های مدنی، اقتصادی و تجاری برای برقراری صلح و رفاه را که ضمن منافع دو ملت است، مورد بررسی قرار دادند. بر اساس بیانیه مذکور، دو طرف توافق کردند هرچه سریع‌تر مذاکرات درباره توافق‌نامه‌های حمایت از سرمایه‌گذاری‌ها را برگزار کرده و به‌طور مشترک بر روی یک توافق‌نامه مالیاتی کار کنند که زیرساخت‌های مورد نیاز تقویت همکاری‌های تجاری را فراهم می‌کند. در ادامه این بیانیه آمده است: بحرين و اسرائيل درباره حمایت از تجارت، سرمایه‌گذاری‌های مشترک و سفرهای متقابل وزرا و مقامات توافق کردند و قرار است کمیته‌های اقتصادی مشترکی برای تقویت توسعه همکاری‌های مدنی، اقتصادی و تجاری میان دو طرف تشکیل شوند. طبق بیانیه یادشده، دو طرف از ایجاد استراتژی مشترک صلح که اولویت را به زمینه‌های مورد توجه دو طرف ازجمله نوآوری، امنیت غذایی و آبی، انرژی پایدار، خدمات بهداشتی، آموزش، تجارت و سرمایه‌گذاری خواهد داد، استقبال کردند. این استراتژی شامل حمایت دو دولت منامه و تل‌آویو از برنامه‌هایی همچون برنامه تبادل دانشجو است که موجب تقویت روابط، گفت‌وگو و تفاهم میان جوانان دو طرف خواهد شد. حمد بن عیسی آل خلیفه، پادشاه بحرين، روز سه‌شنبه در منامه میزبان نفتالی بنت، نخست‌وزیر اسرائيل بود. در این دیدار، درباره ابعاد همکاری‌های دوجانبه، فرصت‌های تقویت و توسعه این همکاری‌ها به‌ویژه در بخش‌های مهم و افق‌های همکاری و اقدام مشترک گفت‌وگو شد.

مانورها و جابه‌جایی‌های نظامیان روسیه در نزدیکی مرزهای اوکراین در هفته‌های اخیر خبر از تهاجمی قریب‌الوقوع می‌داد، جو بایدن رئیس‌جمهوری ایالات متحده، تمام تلاش خود را می‌کرد تا جامعه بین‌المللی را با خود همراه کرده و کمپین رسانه‌ای و سیاسی گسترده علیه ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه ایجاد کند. دولت او اقدام قابل‌قبولی در صف‌بندی کشورهای اروپایی علیه روسیه انجام داد. در آن‌سوی کره زمین هم استرالیا، ژاپن و کره جنوبی نیز با واشنگتن همراهی کردند. ولادیمیر پوتین هم با سفر به یکن برای شرکت در افتتاحیه المپیک زمستانی نشان داد که در مورد مخالفت با گسترش ناتو، حداقل چین را در کنار خود دارد و برزیل و هند هم حمایت محتاطانه‌تری از مسکو کردند.
باین‌حال، در خاورمیانه وضعیت متفاوت بود و هیچ دولتی حاضر نشد حمایت آشکاری از آمریکا کند. متحدان و شرکای واشنگتن نسبت به اوکراین دلسوزی کردند و نسبت به ایالات متحده تعهد دارند اما درباره تنش اخیر میان روسیه و اوکراین حاضر نشدند رویکردی آشکار علیه مسکو در پیش گیرند. وسایط فارین‌افزر در مقاله‌ای می‌نویسد که این عدم تمایل برای ایستادگی در کنار آمریکا نشان می‌دهد که جقدر خاورمیانه‌ای که از سوی بایدن رها شده، تغییر کرده است. خارج‌کردن خاورمیانه از فهرست اولویت‌های سیاست خارجی واشنگتن باعث شده تا ایالات متحده دیگر انتظارات شرکای خاورمیانه‌ای خود را برآورده نسازد و این امر عواقبی برای واشنگتن خواهد داشت. برای اینکه به عمق تغییرات ایجادشده در خاورمیانه پی ببریم، کافی است نگاهی به اسرائیل نزدیک‌ترین متحد واشنگتن در خاورمیانه بیندازیم. ایالات متحده و اسرائیل در اواسط زانوپی دور تازه‌ای را راینژی‌های استراتژیک را برگزار کردند. در این مذاکرات تمرکز روی برنامه هسته‌ای ایران بود که این امری قابل درک محسوب می‌شود. اما با وجود اینکه این مذاکرات در زمانی انجام شد که دولت بایدن برای ایستادگی در برابر فشارهای مسکو علیه کی‌یف، کمپین رسانه‌ای و سیاسی گسترده‌ای راه انداخته بود، هیچ اشاره‌ای به بحران اوکراین در این گفت‌وگوها نشد. درواقع، از زمانی که استقرار نظامیان روسیه آغاز شد، اسرائیل سکوت محتاطانه خود را حفظ کرده است و به‌جز پیشنهاد نفتالی بنت، نخست‌وزیر اسرائیل برای میانجیگری بین اوکراین و روسیه -ایده‌ای که از سوی مسکو رد شد- شاهد هیچ اقدام یا موضع‌گیری مهمی از سوی اسرائیل نبودیم. بایدن و بنت در تماسی تلفنی در اوایل ماه فوریه گفت‌وگوی تلفنی داشتند و بر اساس گزارش کاخ سفید، بایدن در این تماس تأکید جدی بر تعهد ایالات متحده به امنیت اسرائیل داشت اما باز هم هیچ اشاره‌ای به امنیت اوکراین نشد. همچنین

اخیرا «یائیر لاپید» وزیر خارجه اسرائیل آشکارا با ارزیابی دولت بایدن مبنی بر قریب‌الوقوع‌بودن تهاجم روسیه به اوکراین مخالفت کرده بود. روابط نزدیک اسرائیل با اوکراین هم انگیزه‌ای نشد تا اسرائیل به‌طور جدی در کنار آمریکا و اوکراین و علیه روسیه بایستد. اوکراین جامعه یهودی حدود ۳۰۰ هزار نفری دارد و ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین هم فردی یهودی است اما کارشناسان اسرائیلی استدلال می‌کنند که در بحران اوکراین، اسرائیل باید بی‌طرف بماند.

سکوت کویت

کویت را باید بیشتر وابسته ایالات متحده دانست تا متحد. از زمانی که ایالات متحده، در جنگ اول خلیج فارس در سال‌های ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱ کویت را از جنگل صدام‌حسین دیکتاتور عراق آزاد کرد، کویتی‌ها همواره از اولویت‌ها و منافع ایالات متحده در خاورمیانه و دیگر مناطق حمایت کردند. با توجه به شرایطی که کویت تجربه کرده، این کشور در میان تمام کشورهای منطقه باید نسبت به خطرات ناشی از بی‌تفاوتی جامعه بین‌الملل در مورد حمله همسایه بزرگ به همسایه کوچک‌تر آگاه باشد.

باین‌حال، زمانی که «شیخ احمد ناصر المحمد الصباح» وزیر خارجه کویت در اواسط زانوپی برای گفت‌وگوی راهبردی با آنتونی بلینکن، وزیر خارجه ایالات متحده به واشنگتن سفر کرد، دیپلمات کویتی با دقت از موضع‌گیری درباره اوکراین اجتناب کرد. در بیانیه مشترک وزرای خارجه ایالات متحده و کویت هم مانند بازخوانی

جهان

بحران اوکراین، چهره خاورمیانه پس از آمریکا را نمایان تر کرد

تاوان تغییر اولویت‌ها

نشست ایالات متحده و اسرائیل، هیچ اشاره‌ای به بحران اوکراین نشده است. در این کنفرانس مطبوعاتی بلینکن یادآور شد که درباره اوکراین هم مانند دیگر کشورها این اصل کاملاً صادق است که «یک کشور نمی‌تواند به‌سادگی مرزهای کشوری دیگر را با زور تغییر دهد». اما وزیر خارجه کویت با وجود آنکه کشورش دهه‌ها قبل این مسئله را تجربه کرده بود، در پاسخ خود از پذیرش آن اجتناب کرد.

فرستی برای انتقام ولیعهد

سایر متحدان و شرکای استراتژیک واشگتن در خاورمیانه نیز به‌طور قابل‌توجهی سکوت اختیار کردند. مصر متحد راهبردی دیرینه ایالات متحده است اما از روسیه نیز تسلیحات می‌خرد و برای حفظ ثبات در لیبی به همکاری با مسکو نیاز دارد. مصر علاقه‌ای به موضع‌گیری علیه پوتین در مورد اوکراین ندارد، به‌ویژه در زمانی که دولت بایدن به‌تازگی تصمیم به تعلیق کمک ۱۳۰ میلیون‌دلاری ایالات متحده به مصر به دلیل عدم تمایل رژیم مصر به دادن آزادی‌های بیشتر به مردم کشورش، گرفته است. (از این نظر، تانکیت‌های اقتدارگرایانه عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهوری مصر، به نگاه غیردموکراتیک پوتین نزدیک‌تر است تا ارزش‌های دموکراتیکی که دولت بایدن در تلاش برای متقاعدکردن حکومت مصر به پذیرش آن است). عربستان سعودی هم روابط عقیبی با ایالات متحده دارد و در گذشته متحدی ثابت‌قدم در تلاش برای مهار کمونیسم شوروی در خاورمیانه بزرگ بود. این کشور بارها از ظرفیت خود

برای افزایش تولید نفت استفاده کرده است تا هر زمان که ایالات متحده به آن نیاز داشته باشد، قیمت را کاهش دهد. اما عربستان هم در بحران اوکراین حاضر به موضع‌گیری آشکار علیه مسکو نشد.

عربستان می‌داند که در شرایط فعلی بازار نفت، تبعات همه‌گیری کرونا و انتظار اختلال در عرضه انرژی ناشی از جنگ احتمالی در اوکراین، قیمت‌ها را به بالای ۹۰ دلار در هر بشکه رسانده است. اگر روسیه به اوکراین حمله کند، انتظار می‌رود قیمت نفت به ۱۲۰ دلار هم افزایش یابد و این می‌تواند خبر بدی برای تلاش‌های بایدن برای مهار تورم اقتصاد ایالات متحده باشد. پیش از انتخابات میان‌دوره‌ای در پایان سال ۲۰۲۲ باشد. باین‌حال، به نظر می‌رسد ریاض در برابر درخواست‌های متحد آمریکایی خود ایستادگی کرده و حاضر به موضع‌گیری آشکار علیه پوتین نیست.

در کنار کاهش توجه ایالات متحده به عربستان به‌عنوان مهم‌ترین متحد خود در جهان عرب، یکی دیگر از دلایل این امر، عصبانیت محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی از رفتاری است که دولت بایدن با او داشته است. بایدن در جریان مبارزات انتخاباتی راست‌جمهوری ۲۰۲۰ بارها از عربستان سعودی انتقاد کرد و پس از پیروزی در انتخابات هم به‌عنوان مجازات محمد بن سلمان برای صدور دستور قتل و قطعه‌قطعه کردن جمال خاشقجی، مخالف سعودی، از دیدار با او اجتناب کرد. اگرچه بایدن تحریم‌هایی که ادعا کرده بود را علیه محمد بن سلمان وضع نکرد اما از معامله با او هم امتناع کرد و این وظیفه را به لوید آستین، وزیر دفاع ایالات متحده محول کرد.

با گذشت حدود یک سال از این رفتارها، به نظر می‌رسد ولیعهد عربستان قصد تلافی دارد. او سی‌تا‌میر گذشته، سفر آستین به عربستان سعودی را یک روز قبل از انجام آن لغو کرد و به گفته تعدادی از مقامات ارشد دولت بایدن، منتظر تماس تلفنی رئیس‌جمهوری آمریکا قبل از پاسخ به درخواست‌های دولت اوست. این نشریه آمریکایی در پایان می‌نویسد که عدم حمایت متحdan خاورمیانه‌ای از واشنگتن در قبال بحران اوکراین پارادوکسی را که برای سیاست ایالات متحده در خاورمیانه شکل گرفته بود، نمایان‌تر کرده است. ایالات متحده حتی با وجود اینکه منافع خود را در منطقه کاهش داده که ادعا می‌شد این کاهش منافع می‌بایست امکان توسعه بیشتر ارزش‌های آمریکایی را فراهم کند، اما دولت بایدن با واقعیت‌های ژئوپلیتیکی روبه‌رو شده که او را مجبور به اتخاذ رویکردی جدید می‌کند. هر نیت خوبی که ممکن است ایالات متحده در منطقه داشته باشد، منافعش به‌طور فزاینده‌ای بر ارزش‌های اولویت دارد.

شمشیر داموکلس آمریکا بر سر ونزوئلا

با کاراکاس دهکدار است. نمایندگان شورون در ماه‌های اخیر با دیپلمات‌های آمریکایی و برخی نمایندگان مخالف دولت ونزوئلا جلساتی برگزار کرده‌اند تا تحریم و مجوز فعالیت در ونزوئلا را تغییر دهند. این شرکت از واشگتن درخواست کرد امتیازات تجاری را که برای مدتی در دولت ترامپ از آن برخوردار بود، بازگرداند. این توافق تا اواسط سال ۲۰۲۰ به شورون اجازه می‌داد بین یک تا دو میلیون بشکه در ماه نفت خام ونزوئلا را مبادله کند؛ اما تحت تأثیر کارزار فشار حداکثری ترامپ، به حالت تعلیق درآمد. این استراتژی تأثیر منفی زیادی بر محموله‌های نفت ونزوئلا داشت. هم‌زمان با ادامه تحریم‌های آمریکا علیه ونزوئلا، گروه بین‌المللی تماس (آلمان، شیلی، کاستاریکا، اکوادور، اسپانیا، فرانسه، ایتالیا، هلند، پاناما، پرتغال، دومینیک، اروگوئه، سوئد و اتحادیه اروپا) خواستار ازسرگیری مذاکرات دولت واپوزیسیون ونزوئلا در مکزیک شد. این گروه مذاکره را تنها راه برون‌رفت از بحران در راستای برگزاری انتخاباتی مورد تأیید و شفاف و ایجاد اصلاحات جامع قضائی جهت تقویت برابری در انتخابات آتی شد. حزب حاکم ونزوئلا مخالفت خویش را با آخرین موضع‌گیری اتخاذشده از سوی گروه تماس بین‌المللی برای درخواست ازسرگیری مذاکرات دولت و اپوزیسیون ونزوئلا در مکزیک را اعلام و تأکید کرد هیچ‌گونه شروطی برای برگزاری انتخابات فراتر از چارچوب قانون اساسی نمی‌پذیرد. آخوان گوایدو، رئیس‌جمهوری خودخوانده ونزوئلا، خواستار اتحاد جریان‌های سیاسی اپوزیسیون در راستای نیل به هدف احیای دموکراسی در این کشور است؛ هدفی که ونزوئلا را متحد می‌کند. احیای دموکراسی دستیابی هرچه سریع‌تر برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری است و مبارزه و درخواست اتحاد و تجمع در راستای دستیابی به هدف اساسی نیل به تغییر در ونزوئلا استمرار می‌یابد. گوایدو راهبرد جدیدش برای مقابله با مادورو را مشتمل بر سازماندهی، برگزاری تجمعات، برگزاری انتخاباتی آزاد و عادلانه در کشور، فشار بین‌المللی و تلاش برای دستیابی به راهکاری واقعی می‌داند. هم‌زمان ونزوئلا با اقدامات دیپلماتیک خود به‌دنبال کاهش فشارهای بین‌المللی است. سقیر ونزوئلا در سازمان ملل به‌عنوان رئیس دوره‌ای «گروه دوستان مدافع منشور» به نمایندگی از ۲۰ کشور شامل ایران، چین، روسیه، الجزایر، آنگولا، بیلاروس، بولیوی، کامبوج، کوبا، کره‌شمالی، گینه استوایی، اریتره، لاوس، نیکاراگوئه، فلسطین، سوریه، زیمبابوه، سنت‌وینسنت و کرنایدین‌ها، و ونزوئلا در نشست شورای امنیت در مورد مسائل مربوط به تحریم‌ها، تأکید کرد که گروه دوستان مدافع منشور بر این باور است تحریم‌ها به‌هیچ‌وجه به پرداختن به چالش‌های پیچیده، نوظهور و مشترکی که بشریت با آن مواجه است و همکاری‌های مسالمت‌آمیز کمک نکرده و منجر به بی‌اعتمادی، بی‌ثباتی و تنش‌ها در سراسر جهان می‌شود.

روزنه

روسیه تعداد دیگری از نیروهایش را عقب کشید

تنش‌زدایی از بحران

● وزارت دفاع روسیه گفته است تعداد بیشتری از نیروهای این کشور پس از رزمایش از شبه‌جزیره کریمه به پایگاه‌های خود بازمی‌گردند. در گزارش وزارت دفاع این کشور آمده است: پس از انجام یک مانور از پیش تعیین‌شده، یک کاروان از نیروهای روسی با تجهیزاتشان از منطقه نظامی جنوبی روسیه، از پل کریمه گذشته و در حال حرکت به سمت مقرهای دائمی استقرار خود و ترک کریمه هستند. روتنرز نیز در گزارشی اعلام کرد: وزارت دفاع روسیه ویدئویی را منتشر کرد که ستونی از تانک‌ها و خودروهای نظامی را نشان می‌دهد که بعد از تمرینات از کریمه خارج می‌شوند و افزود برخی از نیروها نیز به پایگاه‌های دائمی خود باز خواهند گشت. کشورهای غربی روسیه را به بسج حدود صد هزار نیروی نظامی در مناطق مرزی اوکراین با هدف اقدام نظامی علیه این کشور متهم می‌کنند. مسکو اما برنامه‌ریزی برای حمله را رد می‌کند. باین‌حال جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا، در سخنرانی شب گذشته خود گفت که ایالات متحده هنوز شواهدی از عقب‌نشینی نیروهای روسیه مشاهده نکرده است. او هشدار داد حمله روسیه به اوکراین هنوز ممکن است. بایدن همچنین با خطاب قراردادن مستقیم مردم روسیه گفت «شما دشمن ما نیستید»، اما تأکید کرد در صورت تهاجم، تحریم‌ها آماده است. در اظهارنظری دیگر، ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه گفته است روسیه خواهان جنگ در اروپا نیست. اما نگرانی‌های امنیتی این کشور باید مورد توجه قرار گیرد. همچنین وزرای دفاع کشورهای عضو ناتو روز گذشته در مقر این سازمان در بروکسل جمع شدند تا درباره چگونگی واکنش این ائتلاف به تجمع نظامی روسیه در مرز اوکراین بحث کنند. این مقامات پیشنهادهایی برای استقرار نیروهای بیشتر را در این نشست ارائه کردند. هدف از این پیشنهادها، تقویت مواضع دفاعی در جناح شرقی ناتو است.

حمله سایبری به اوکراین

از سوی دیگر، طبق گزارش‌های منتشرشده وزارت دفاع اوکراین و دو بانک در این کشور روز سه‌شنبه هک شدند. مقام‌های اوکراین به‌صورت تلویحی روسیه را مقصر این حمله سایبری قلمداد کردند. مرکز ارتباطات راهبردی و امنیت اطلاعات اوکراین در بیانیه‌ای اعلام کرد: «بعید نیست متجاوزان به این دلیل دست به این ترندهای کثیف کوچک زده باشند که از پیشبرد طرح‌های تجاوزکارانه خود در ابعاد بزرگ ناتوان ماندند».

بر اثر این حمله سایبری، کاربران دو بانک با اختلال در پرداخت‌ها و سروس‌های بانکی آنلاین روبه‌رو شدند و وب‌سایت وزارت دفاع اوکراین از دسترس خارج شد. یک دیپلمات اروپایی به روتنرز گفت: «حمله‌های اینترنتی نگران‌کننده‌اند؛ چراکه احتمالاً حمله نظامی تمام‌عیار به اوکراین با حمله‌ای سایبری همراه خواهد بود».

این دیپلمات که نخواست نامش افشا شود، گفت: «می‌تواند به این معنی باشد که حمله واقعی نزدیک است یا به این معناست که روسیه به درگیری با اوکراین ادامه می‌دهد».

ایالات متحده آمریکا می‌گوید آماده است به اوکراین در بررسی و پاسخ به این حمله کمک کند. حمله روز سه‌شنبه، دومین حمله سایبری به اوکراین در سال ۲۰۲۲ است. در ماه ژانویه نیز چندین وب‌سایت دولتی این کشور ازجمله وب‌سایت‌های وزارت خارجه و وب‌سایت هیئت دولت از دسترس خارج شدند و بر صفحه برخی از آنها این پیام به زبان‌های اوکراینی، روسی و لهستانی پدیدار شد که: «بترسید و منتظر بدترین اتفاق باشید».

لایحه جدید علیه الیکارش‌های روس

در تحوٰلی دیگر، ۳۲ سناتور جمهوری‌خواه آمریکایی، لایحه جدیدی ارائه کرده‌اند که تحریم‌های فوری علیه دست‌کم ۱۵ الیکارش روس و حلقه نزدیکان ولادیمیر پوتین، جدای از اینکه روسیه به اوکراین حمله می‌کند یا خیر، وضع می‌کند. به گزارش پایگاه آکسیوس، فعالان «ضد زدسالاری» مدت‌هاست از آمریکا می‌خواهند تا اقدام بیشتری در مقابله با الیکارش‌های روسیه که از سیستم‌های مالی غربی برای پنهان‌کردن ثروت‌های سرقت‌کرده خودشان سوءاستفاده می‌کنند، اعمال کند.

جیم ریش، عضو ارشد کمیته روابط خارجی سنای آمریکا که اصلی‌ترین پشتوانه این لایحه است، گفت این تحریم‌های پیش‌دستانه «تضمین می‌کند که اکنون بابت حملات ترکیبی خود بهایی می‌پردازند».

طرح این لایحه در شرایطی انجام شد که مذاکرات دوحزی‌ری روی بسته تحریم‌های گسترده‌تر در سنا متوقف شده و هنوز اختلافاتی بر سر زمان تحمیل این تحریم‌ها و مذاق کلیدی آن که ممکن است روی متحدان اروپایی آمریکا تأثیر بگذارد، وجود دارد. اگر روسیه به اوکراین حمله کند یا دولت آلمان اجازه دهد خط لوله نورد‌استریم۲ تأیید شود، این لایحه همچنین تحریم‌هایی را علیه این خط لوله که مدت‌هاست برای دولت بایدن دردسرساز بوده است، الزامی می‌کند.